

# Balkan Naci İslimyeli'nin 'Makas-Psikolaj' sergisi Galeri Işık'ta Görsel-psikolojik yorumlar

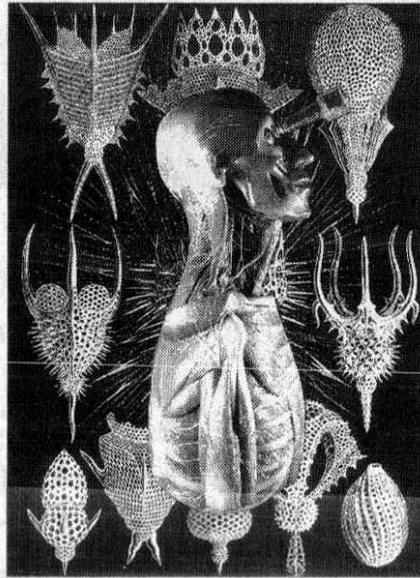
KAYA ÖZSEZGIN

Sanatın yaşamı sorgulaması, bilim ya da felsefenin sorgulanmasına benzemez. Görünür ve denenmiş olgulardan yola çıkan bilimin aksine, sanat görünmez olanın peşindedir. Oradan sezgileri ve duyuları aracılığıyla edindiği izlenimleri somut biçimlere dönüştürdükçe yaşamın bilinmezleri olarak algılanan şeyler birer "ifade" formu kazanır. Açmazları, çelişkileri, karanlıkta kalan yönleriyle yaşam, sanatçının duyum ve gözlem dünyasında birden aydınlanır, ayrıntılar ayıklanır ve öne çekilir, derinde olan yüzeye çıkarılır. Bilinçaltının devreye girdiği aşamalarda kurguyla sağlanan yeni sentezler kendini gösterir.

## 'MAKAS-PSİKOLAR'

Gerçeküstücü akımda ressamlarla şairlerin kendi aralarında kurdukları işbirliği, aslında birinin işaretlerle, ötekinin sözcüklerle anlatmaya çalıştığı şeyin yaşam kaynaklı olmasından dolayıdır. İkisi de yaşamın sözcüsü gibi davranır ve yaşama ilişkin yeni anlamlar üretmenin peşinde koşarlar.

Balkan Naci İslimyeli, 1980'li yıllarda insan gerçekliğinin bilinmez kuytularında gezinmenin ürünü olan resimlerinde "sır"ları portre ağırlıklı bir dizi çalışmasıyla çözmeye çalışmış ve bugün de bütün canlılığı içinde anımsanan işler ortaya koymuştu. Birkaç yıl ara verdi bu çalışmalara; onların yerini cansız mankenlere giydirilmiş fantastik kıyafetlerle enstalasyonlar aldı. Şimdi ise ilk dönemin açtığı izi yeniden derinleştirdiğini gösteren "makas-psikolar"la onlara yeni bir dönüş yapmış oluyor. Eski gravürlerin ayrıntılarını dijital baskıyla tuvale



**Kuşku ve İktidar, tuval üzeri karışık teknik. 85x120 cm.**

aktarıyor, böylece oluşturduğu siyah-beyaz zemin üzerine renkli kolajlar yerleştiriyor. Tarihsel gravürlerin zaman kavramına gönderme yapan eskimiş dokusu üzerindeki figür ve nesne kolajları, zamanın yok edici ve sarsıcı işlevine güç kazandırırken bilinçaltının karanlık kulvarlarında eğlenceli bir geziye çağırıyor izleyiciyi. Kendini arayış ve sırlarını keşif yolculuğuna çıkan izleyici için bu gezi, hem şaşırtıcı, hem de sürprizlerle dolu bir serüven olacaktır.

## 'CİSİMLEŞMİŞ DUYGULAR'

Balkan Naci, birbiri içine geçerek çoğalan, açılıp genişleyen, yorumlara olanak veren bu diziyi hazırlarken, yaşamın başlangıcı ve sonu arasında geçişlerle dolu bir sü-

recin sanatsal tahlilini ana motif olarak seçiyor. Bu seçiminde ona, üç kutsal kitaptan çok önce eski Mısır'da yaşam, geçişler ve ölüm üzerine yazılmış metinler ışık tutmaktadır. İnsanların geride bıraktıkları, yani "cisimleşmiş duygular", bir bakıma sergiyi oluşturan resimlere uygulanmış kolajlarda nesne parçalarıyla dile gelen "şey"dir. Bağlantıların ve ilişkilerin zaman içinde fosilleşmiş kalıntıları, Balkan Naci'nin resimlerinde birer fetiş olarak karşımıza çıkıyor ve eski Mısır'dan günümüze uzanan beş bin yıllık yaşam tarihinin odaklarında biçimlenmiş olan felsefenin fazlaca değişmemiş olduğunu düşünmemize yol açıyor.

Sergi, "diriler", "kapılar" ve "ölüler" ara başlıkları altında, yaşama ilişkin "görsel sözler" demeti olarak alınabilir. Bu sözler, romantik ve simgeci şairlerin dizelerinde tanık olduğumuz "sözler" in görsel kalıplara uygulanmış örnekleridir aslında. Göz, bir resimden ötekine kaydıca, benzer ya da tekrarlanmış görüntüler arasında makas imgesinin önemi üzerinde duraklıyor. Makas, kesip ayıran bir nesnedir ve keserek ayırdığı imgelerin sonradan yan yana veya üst üste gelerek yeni sentezler oluşturmaya da dolaylı biçimde aracılık etmiş oluyor. "Psikolaj"ın anlamı, bu noktada psikolojik kolaj olgusunun, kurgusal, gerçeküstücü ve fantastik örüntüleri için yerinde bir ana başlık işlevi taşımaktadır.

Balkan Naci İslimyeli'nin sergisi, Feyziye Mektepleri Vakfı'nın Nişantaşı'nda açtığı yeni galerideki konumuyla, insan ve yaşam gerçekliğine yabancılaşmaya sık sık tanık olduğumuz bir dönemde, zamanlaması uygun düşen dikkate değer bir etkinliktir. (Sergi, 31 Ağustos'a kadar görülebilir. Tel: 0 212 233 12 03) (kaya.ozsezgin@yahoo.com.tr)